

אוּלַי יֵשׁ חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'. הַנְּשָׂמָה פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם שָׂמָא נִתְעַסְקוּ בְּחַמְשִׁים פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה, וְאָף עַל פִּי שְׂלֵא נִתְעַסְקוּ לְשִׂמְחָה, שְׂכַר יֵשׁ לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכְנָסוּ לְגִי'הֶנָּם. מַה כְּתִיב בְּתִרְיָה וַיֹּאמֶר יי אִם אֲמַצָּא בְּסֻדּוֹם חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'. וְהָא (תְּנִינִי) יִתִּיר אֲנֹנִי פְּרָשִׁיּוֹת חַמְשִׁין וְתַלְתָּת הֵווּ. אֲלָא אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ חַמְשָׁה סְפָרִים הֵם בְּתוֹרָה וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְלָלִים עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עֲשֶׂרֶת מֵאֲמֵרוֹת שִׁבְעָהם נִבְרָא הָעוֹלָם חָשׁוּב עֲשֶׂרֶת בְּכָל חַד מְנַהֵן הוּא חַמְשִׁים.

השלמה מההשמטות (סימן טו)

חַמְשִׁים הֵם כְּנֶגֶד חַמְשִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה וְהֵם רְאוּיִים לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצַדִּיקָתָם וַיִּי הוֹדָה לְדַבְרֶיהָ וּכְשָׂרָאָתָה שְׂלֵא מְצָאָה אֲמָרָה (בראשית י"ח) אוּלַי יִחְסְרוּן חַמְשִׁים הַצַּדִּיקִים חַמְשָׁה, כְּלוֹמַר אוּלַי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֶׁעֲסָקוּ בִּידִיעַת שְׂמֵךְ שֶׁהוּא הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ שֶׁהוּא מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א כְּמִסְפַּר אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים י') וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יי אֱלֹהֶיךָ שׂוֹאֵל, וּכְשָׂלֵא מְצָאָה חוֹזֶרֶת לוֹמֵר,

לשון הקודש

אֶחָד וְאֶחָד נִכְלָלִים עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עֲשֶׂרֶת מֵאֲמֵרוֹת שִׁבְעָהם נִבְרָא הָעוֹלָם. חָשׁוּב עֲשֶׂרֶת בְּכָל אֶחָד מֵהֶם – הוּא חַמְשִׁים.

השלמה מההשמטות (סימן טו)

חַמְשִׁים הֵם כְּנֶגֶד חַמְשִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה, וְהֵם רְאוּיִים לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצַדִּיקָתָם, וְה' הוֹדָה לְדַבְרֶיהָ. וּכְשָׂרָאָתָה שְׂלֵא מְצָאָה, אֲמָרָה (שם יח) אוּלַי יִחְסְרוּן חַמְשִׁים הַצַּדִּיקִים חַמְשָׁה, כְּלוֹמַר, אוּלַי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֶׁעֲסָקוּ בִּידִיעַת שְׂמֵךְ, שֶׁהוּא הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ, שֶׁהוּא חַמְשָׁה וְאַרְבָּעִים, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כְּמִסְפַּר אָדָם,

שֶׁיִּגְיִשְׁנָה לְפָנָיו וְתֹאמַר מַה שְׂרָצַתָּה. וְהוּ שְׂכַתּוֹב וַיִּגַּשׁ אֲבָרְהָם וַיֹּאמֶר הֵאָף תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רָשָׁע וְגו', חֲלִילָה לָךְ וְגו'.

אוּלַי יֵשׁ חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'. הַנְּשָׂמָה פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, שָׂמָא נִתְעַסְקוּ בְּחַמְשִׁים פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה, וְאָף עַל פִּי שְׂלֵא נִתְעַסְקוּ לְשִׂמְחָה, שְׂכַר יֵשׁ לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכְנָסוּ לְגִי'הֶנָּם. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וַיֹּאמֶר ה' אִם אֲמַצָּא בְּסֻדּוֹם חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'.

וְתִרְיָ וְשִׁנְיִנִי, אוֹתָן פְּרָשִׁיּוֹת יִתְרוֹת חַמְשִׁים וְשָׁלֵשׁ הָיוּ. אֲלָא, אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, חַמְשָׁה סְפָרִים הֵם בְּתוֹרָה, וּבְכָל

אולי ימצאון שם ארבעים (עד כאן מההשמטות)

עוד פותחת הנשמה ואומרת רבנו של עולם אף על פי שלא נתעסקו בתורה שמא קבלו עונשם על מה שחטאו בבית דין ונתכפר להם שנאמר (דברים כה) ארבעים יפנו לא יוסיה וממה שנתביישו לפניהם דיים להתכפר (לפניהם) להם שלא יפנסו לגיהנם. מה פתיב אחריו לא אעשה בעבור הארבעים.

השלמה מההשמטות (סימן טז)

עוד פותחת ואומרת רבנו של עולם אולי ימצאון שם שלשים כלומר אולי יש ביניהם צדיקים שעסקו והשיגו אותם השלשים מעלות הרמוזות בנבואת יחזקאל בפסוק ויהי בשלשים (שנה) וגו' והם כלולים בשלשים ושתים נתיבות חכמה שהם עשרים ושתים אותיות ועשר ספירות. וכן אולי יש ביניהם אנשים צדיקים יחידי סגולה המיוחדים שמך ב' פעמים ביום בפסוק שמע ישראל שבה כלולים עשר ספירות במלת אחד האל"ף עם החי"ת הם תשעה והמלה א' הרי עשרה והד' אמר דוד

לשון הקודש

עוד פותחת ואומרת, רבנו של עולם, אולי ימצאון שם שלשים, כלומר, אולי יש ביניהם צדיקים שעסקו והשיגו אותם השלשים מעלות הרמוזות בנבואת יחזקאל בפסוק ויהי בשלשים ושנה, והם כלולים בשלשים ושתים נתיבות חכמה, שהם עשרים ושתים אותיות ועשר ספירות, וכן אולי יש ביניהם אנשים צדיקים יחידי סגולה המיוחדים שתי פעמים ביום בפסוק שמע ישראל, שבה כלולים עשר ספירות במלת אחד. האל"ף עם החי"ת הם תשעה, והמלה א' הרי עשרה, והד' אמר דוד המלך עליו

שנאמר (דברים י) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל. וכשלא מצאה, הוזרת לומר אולי ימצאון שם ארבעים (ע"ב)

מההשמטות.

עוד פותחת הנשמה ואומרת: רבנו של עולם, אף על פי שלא נתעסקו בתורה, שמא קבלו עונשם על מה שחטאו בבית דין ונתכפר להם, שנאמר (דברים כה) ארבעים יפנו לא יוסיה וממה שנתביישו לפניהם, דיים להתכפר ולפניהם להם שלא יפנסו לגיהנם. מה פתיב אחריו? לא אעשה בעבור הארבעים.

השלמה מההשמטות (סימן טז)

הַמְלִיךָ עָלָיו הַשְּׁלוֹם עֲלֶיהָ (תהלים קי"ח) זֶה הַשַּׁעַר לִי צְדִיקִים יָבֹאוּ
בו וְד"ל מְלִשׁוֹן שַׁעַר וּשְׁנֵי פַעְמִים בַּיּוֹם הַרִי עֲשָׂרִים.

וְכִשְׂאִינָה מוּצָאָה, חוֹזֶרֶת וּפּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אוֹלֵי
שָׁם עֲשָׂרָה כְּלוּמֵר אוֹלֵי יִמְצֵא בִּינֵיהֶם מִי שְׁעוֹסֵק
בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת וּבַעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת בְּכָל יוֹם וְכֵן אוֹלֵי יִמְצֵאוּ
בִּינֵיהֶם עֲשָׂרָה שְׂמֻקְדִּימִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת דְּהֵא תִנֵּן כֹּל (הַנְּמָא)
הַנְּמָנָה מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוּנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד כּוֹלָם
שְׂבָאִים אַחֲרָיו, מָה כְּתִיב, לֹא אֲשַׁחִית בַּעֲבוּר הַעֲשָׂרָה.

כָּל זֶה יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצְּדִיק לְלַמֵּד סִנְגוּרִיָּא וְזִכּוֹת עַל הַרְשָׁעִים
לְהַשְׁקִיט הָאֵף וְהַחֲמָה וְכִיּוֹן שְׂלֵא מְצָאָה שׁוּם זִכּוֹת לְלַמֵּד מָה
כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית י"ח) וַיִּלֶּךְ יְיָ בְּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם
שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. מַהוּ לְמִקְוֹמוֹ, לְמָקוֹם מַעֲלָתוֹ הַיְדוּעָה. וְאִזּוּ נִסְתַּלַּק הַדִּין
וְנִסְתַּלַּק הַסִּנְגוּר וְהַקְּטִיגוּר מִקְּטִיגוּר וְזֵהוּ (בְּרֵאשִׁית י"ט) וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי
הַמְּלָאכִים סְדוּמָה בְּעָרֵב וְגו' וְלוֹט הוּא שְׂטָן הוּא יֵצֵר הָרַע יוֹשֵׁב
בְּשַׁעַר סְדוּם כִּי שָׁם בֵּיתוֹ דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ד) לְפָתַח חַטָּאת רוֹבֵץ.
וּמִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם וּמְטַעֵה אוֹתָם עַד שְׂמוּרִידָם לְבָאֵר שַׁחַת וְהוּא

לשון הקודש

אֲשַׁחִית בַּעֲבוּר הַעֲשָׂרָה.
כָּל זֶה יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצְּדִיק לְלַמֵּד סִנְגוּרִיָּא
וְזִכּוֹת עַל הַרְשָׁעִים, לְהַשְׁקִיט הָאֵף
וְהַחֲמָה. וְכִיּוֹן שְׂלֵא מְצָאָה שׁוּם זִכּוֹת
לְלַמֵּד, מָה כְּתוּב? (בְּרֵאשִׁית יח) וַיִּלֶּךְ ה'
בְּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם
שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. מַהוּ לְמִקְוֹמוֹ? לְמָקוֹם מַעֲלָתוֹ
הַיְדוּעָה, וְאִזּוּ נִסְתַּלַּק הַדִּין וְנִסְתַּלַּק
הַסִּנְגוּר, וְהַקְּטִיגוּר מִקְּטִיגוּר. וְזֵהוּ (שם ט)
וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדוּמָה בְּעָרֵב
וְגוּמֵר. וְלוֹט הוּא שְׂטָן, הוּא יֵצֵר הָרַע,
יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדוּם כִּי שָׁם בֵּיתוֹ, שְׂכַתוֹב

הַשְּׁלוֹם עֲלֶיהָ (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לְה'
צְדִיקִים יָבֹאוּ בו, וְדַלִּית מְלִשׁוֹן שַׁעַר,
וּשְׁתֵּי פַעְמִים בַּיּוֹם הַרִי עֲשָׂרִים.
וְכִשְׂאִינָה מוּצָאָה, חוֹזֶרֶת וּפּוֹתַחַת
וְאוֹמֶרֶת: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אוֹלֵי יִמְצֵאוּ
שָׁם עֲשָׂרָה, כְּלוּמֵר, אוֹלֵי יִמְצֵא בִּינֵיהֶם
מִי שְׁעוֹסֵק בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת וּבַעֲשָׂרַת
הַדְּבָרוֹת בְּכָל יוֹם. וְכֵן אוֹלֵי יִמְצֵאוּ
בִּינֵיהֶם עֲשָׂרָה שְׂמֻקְדִּימִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת,
שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, כֹּל (הַנְּמָא) הַנְּמָנָה מֵעֲשָׂרָה
רֵאשׁוּנִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, נוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד
כּוֹלָם שְׂבָאִים אַחֲרָיו. מָה כְּתוּב? לֹא

גם בן עמיהם נידון על שהטעה אותם ויורד עד צערה דגיהנם וזהו
(בראשית י"ט) הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה.

הרוצח, הוא עשו שופך דמים והיא מצער ואף על פי שיורד ונידון
שם עם כל זה תאותו וחסקו לחזור ולהטעות לאחרים וזהו
(בראשית י"ט) ויעל לוט מצוער: (עד כאן מדהשמטות)

עוד פותחת ואמרת אולי יש שם שלשים, אולי יש ביניהם צדיקים
שהשיגו שלשים מעלות הרמוזים בפסוק (יחזקאל א) ויהי בשלשים
שנה והם כלולים בשלשים ושתים נתיבות שהם עשרים ושתים
אותיות ועשר ספירות לפעמים הם כלולים לשמונה.

עוד פותחת ואמרת אולי ימצאון שם עשרים, שפא יגדלו בנים
לתלמוד תורה ויש להם שבר לעשרת הדברות שתי פעמים
בכל יום, דאמר רבי יצחק כל המגדל בנו לתלמוד תורה ומוליכו
לבית רבו בפקר ובערב מעלה עליו הכתוב פאלו קיים (עליו) התורה
שתי פעמים בכל יום. מה כתיב ויאמר לא אשחית בעבור
העשרים.

לשון הקודש

שהשיגו שלשים מעלות הרמוזים בפסוק
(יחזקאל א) ויהי בשלשים שנה, והם כלולים
בל"ב נתיבות, שהם כ"ב אותיות וי
ספירות, לפעמים הם כלולים לשמונה.

עוד פותחת ואמרת: אולי ימצאון שם
עשרים, שפא יגדלו בנים לתלמוד תורה
ויש להם שבר לעשרת הדברות שתי
פעמים בכל יום, שאמר רבי יצחק, כל
המגדל בנו לתלמוד תורה ומוליכו לבית
רבו בפקר ובערב, מעלה עליו הכתוב
פאלו קיים (עליו) התורה שתי פעמים בכל
יום. מה כתוב? ויאמר לא אשחית
בעבור העשרים.

לפתח הטאת רבין, ומתחבר עם בני
אדם ומטעה אותם עד שמורידם לבאר
שחת, והוא גם בן עמיהם נדון על שהטעה
אותם, ויורד עד צערה של גיהנם, וזהו
(שם) הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס
שמה.

הרוצח הוא עשו שופך דמים, והוא
מצער. ואף על פי שיורד ונידון שם על כל
זה, תאותו וחסקו לחזור ולהטעות
לאחרים, וזהו (שם) ויעל לוט מצוער: ע"כ
מדהשמטות.

עוד פותחת ואמרת: אולי יש שם
שלשים? אולי יש ביניהם צדיקים

עוד פותחת ואומרת אולי ימצאון שם עשרה. אומרת רבנו של עולם שמה היו מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת שנוטל שָׁכר כַּנְגֵד כָּלֶם שְׁבָאִים אַחֲרֵיהֶם, מַה כְּתִיב (ביה) וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחֲת בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרֵה.

כָּל זֶה יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק לֹאמַר עַל הָרָשָׁעִים, בֵּינָן שְׁלֹא נִמְצָא בְיָדָם כָּלוּם, מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. מַהוּ לְמִקְוֹמוֹ. לְמִקְוֹם מַעֲלָתוֹ הַיְדוּעָה.

אָמַר רַבִּי מַצְוָה לֹא לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל הָרָשָׁעִים כְּדִי שְׁיִחְזְרוּ לְמוֹטֵב וְלֹא יִכְנָסוּ לְגִיהֵנֹם, דְּכְתִיב, (תהלים לה) וְאֲנִי בַּחֲלוֹתֶם לְבוֹשֵׁי שָׂק וְגו'. וְאָמַר רַבִּי אֲסוּר לֹא לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל הָרָשָׁעִים שְׁיִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם, שְׁאֵלְמָלֵא סִלְקוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַרַח מִן הָעוֹלָם כְּשֶׁהָיָה עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, לֹא בָּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְעוֹלָם, וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ, וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד וְהַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּינָן שְׂרוּאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא נִמְצָא בְּרָשָׁעִים כָּלוּם מִכָּל אוֹתָם

לשון הקודש

הָרָשָׁעִים כְּדִי שְׁיִחְזְרוּ לְמוֹטֵב וְלֹא יִכְנָסוּ לְגִיהֵנֹם, שְׁכַתוּב (תהלים לה) וְאֲנִי בַּחֲלוֹתֶם לְבוֹשֵׁי שָׂק וְגו'. וְאָמַר רַבִּי, אֲסוּר לֹא לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל הָרָשָׁעִים שְׁיִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם, שְׁאֵלְמָלֵא סִלְקוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַרַח מִן הָעוֹלָם כְּשֶׁהָיָה עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, לֹא בָּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְעוֹלָם, וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ, וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד וְהַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּינָן שְׂרוּאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא נִמְצָא

עוד פותחת ואומרת: אולי ימצאון שם עשרה. אומרת: רבנו של עולם, שמה היו מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת שנוטל שָׁכר כַּנְגֵד כָּלֶם שְׁבָאִים אַחֲרֵיהֶם. מה כתוב בו? וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחֲת בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרֵה.

כָּל זֶה יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק לֹאמַר עַל הָרָשָׁעִים. בֵּינָן שְׁלֹא נִמְצָא בְיָדָם כָּלוּם, מַה כְּתוּב? וַיֵּלֶךְ ה' כַּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. מַהוּ לְמִקְוֹמוֹ? לְמִקְוֹם מַעֲלָתוֹ הַיְדוּעָה. אָמַר רַבִּי מַצְוָה לֹא לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל

הענינים, מה כתיב ויבאו שני המלאכים סדמה וגו'. (עד כאן מדרש הנעלם): (דף קה ע"ב).

זהר

אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעְקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ
כָּלָה. לְמֵאן קָאָמַר. אִי תִימָא לְאַנּוּן
מְלָאכִין. מָאן חָמָא מְלִיל עִם דָּא וּפְקִיד לְדָא. אֶלָּא
לְאַבְרָהָם קָאָמַר דְּבִרְשׁוּתִיהָ קְיָיִמִין אַנּוּן אֶתְרִי. דְּבַר
אַחַר לְאַנּוּן מְלָאכִין. מַה דְּאַתְמָר לְאַבְרָהָם מַה
טַעמָא עָשׂוּ. עָשָׂה מִיבְעֵי לִיָּהּ. מָאִי עָשׂוּ. (אֶלָּא) דָּא
אַבְרָהָם וּשְׂכִינְתָּא דְלָא אַעֲדֵי מִנִּיהָ. (דְּבַר אַחַר) עָשׂוּ מַה
דְּאַתְמָר לְמְלָאכִין, בְּגִין דְּהוּוּ זְמִינִין תַּפְּן וְהוּוּ
מִשְׁתַּבְּחִין לְמַעַבְדֵּי דִינָא, וְעַל דָּא עָשׂוּ.

דְּבַר אַחַר עָשׂוּ (לְמַעַבְדֵּי) כְּתַרְגּוּמוֹ עֲבָדוּ. וְכִי לֹא הָוָה
יָדַע קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא דְאִיהוּ אָמַר אֶרְדָּה נָא
וְאֶרְאֶה, וְהָא כְּלָא אֶתְגְּלִי קַמִּיהָ. אֶלָּא אֶרְדָּה נָא

לשון הקודש

לאותם מלאכים. מה שנאמר לאברהם,
מה הטעם עשו? הנה צריך לכתב עשה.
מה זה עשו? ואלא זה אברהם ושכינה
שלא זזה ממנו. ודבר אחר עשו – מה
שנאמר למלאכים, משום שהיו מזמנים
לשם, והיו נמצאים לעשות דין, ועל זה
עשו.

דְּבַר אַחַר עָשׂוּ – (ולעשות) כְּתַרְגּוּמוֹ עֲבָדוּ.
וְכִי לֹא הָיָה יוֹדֵעַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

ברשעים כלום מפל אותם הענינים, מה
כתוב? ויבאו שני המלאכים סדמה וגו'.
עד כאן מדרש הנעלם

זהר:

אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעְקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי
עָשׂוּ כָּלָה. לְמֵי אָמַר? אִם תֹּאמַר לְאוֹתָם
הַמְּלָאכִים – מִי רָאָה מְדַבֵּר עִם זֶה וּמַצִּיחַ
אֶת זֶה? אֶלָּא לְאַבְרָהָם אָמַר, שְׂפָרְשׁוּתוֹ
עוֹמְדִים הַמְּקוּמוֹת הִלְלוּ. דְּבַר אַחַר –

מִדְרָגָא דְרַחֲמֵי לְדְרָגָא דְדִינָא, וְהֵינֵנוּ (האי) יְרִידָה.
וְאֶרְאֶה, רְאִיָּיה דָּא הִיא לְאַשְׁמַחָא עֲלִיהוֹן בְּמֵאן דִּינָא
יְדִין לִוְן.

אַשְׁכַּחֲוֵן רְאִיָּיה לְטַב וְאַשְׁכַּחֲוֵן רְאִיָּיה לְבִישׁ. רְאִיָּיה
לְטַב, דְּכַתִּיב, (שמות ב) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע. רְאִיָּיה לְבִישׁ, דְּכַתִּיב אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה
(ג"א אַשְׁכַּחֲוֵן יְרִידָה לְטַב וְאַשְׁכַּחֲוֵן יְרִידָה לְבִישׁ. לְטַב דְּכַתִּיב, (שמות יט) וַיֵּרַד יְיָ עַל הַר
סִינַי. (במדבר יא) וַיִּרְדְּתִי וְדִבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם. יְרִידָה לְבִישׁ אֶרְדָּה נָא בְּגִין) לְאַשְׁמַחָא
עֲלִיָּיהוּ בְּדִינָא, וְעַל דָּא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבָרְהָם:

וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגֻזֵי גְדוֹל וְעָצוּם. מָאֵי טַעְמָא
בְּרַכָּה דָּא הָכָא. אֶלָּא בְּגִין לְאוֹדְעָא
דְּאֶפִּילוּ בְּשַׁעֲתָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא
עַל עֲלָמָא לָא אֲשַׁתְּנִי. דְּהָא יְתִיב בְּדִינָא עַל דָּא

לשון הקודש

יְרִידָה לְטוֹב וּמַצְאָנוּ יְרִידָה לְרַע. לְטוֹב – שְׁכַתוּב
(שם יט) וַיֵּרַד ה' עַל הַר סִינַי. (במדבר יא) וַיִּרְדְּתִי
וְדִבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם. יְרִידָה לְרַע – אֶרְדָּה נָא, בְּשַׁבִּיל
לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם בְּדִין, וְעַל זֶה אָמַר
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבָרְהָם.
וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגֻזֵי גְדוֹל וְעָצוּם. מָה
הַטַּעַם הַבְּרַכָּה הַזֹּאת פֶּאֶן? אֶלָּא פְּדִי
לְהוֹדִיעַ שְׂאֵפֵלוּ בְּשַׁעֲתָא שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, לָא מִשְׁתַּנְּהָ.

שְׁהוּא אָמַר אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה, וְהִרִי הַכֹּל
לְגֻזֵי לְפָנָיו? אֶלָּא אֶרְדָּה נָא מִדְּרָגַת
הַרְחֵמִים לְדְרָגַת הַדִּין, וְהֵינֵנוּ וְזוֹ יְרִידָה.
וְאֶרְאֶה – רְאִיָּיה זֶה לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם בְּאִיזָה
דִּין יְדוֹן אוֹתָם.

מַצְאָנוּ רְאִיָּיה לְטוֹב וּמַצְאָנוּ רְאִיָּיה לְרַע.
רְאִיָּיה לְטוֹב – שְׁכַתוּב (שמות ב) וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע. רְאִיָּיה לְרַע
– שְׁכַתוּב אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה גִּי'א מַצְאָנוּ

(ד"א ל"ג ו'תיב) וּבְרַחֲמֵי עַל דָּא וְכֹלָא בְּרַגְעָא חֲדָא
וּבְשַׁעְתָּא חֲדָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב, (תהלים טט) וַאֲנִי תַפְלְתִּי
לְךָ יי עַת רַצוֹן. זְמַנֵּן דְּאִיהוּ עַת רַצוֹן וְזְמַנֵּן
דְּלֹא אִיהוּ עַת רַצוֹן. זְמַנֵּן דְּשָׁמַע וְזְמַנֵּן דְּלֹא שָׁמַע.
זְמַנֵּן דְּאִשְׁתַּכַּח וְזְמַנֵּן דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח דְּכְתִיב, (ישעיה נה)
דְּרִשׁוּ יי בְּהַמְצָאוֹ קְרֹאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוּב.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר פָּאן לִיחִיד פָּאן לְצַבּוֹר. פָּאן
לְאַתְרַּת חַד וְכָאן לְכוּלֵי עֲלָמָא. בְּגִינֵי כֶּךָ בְּרִיד
לִיה לְאַבְרָהָם דְּאִיהוּ שָׁקִיל כְּכֹל עֲלָמָא דְּכְתִיב, (בראשית
ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם (וכתיב) וְתַנִּינֵן
בְּאַבְרָהָם. יְהִיָּה בְּגִימְטָרִיא שְׁלֵשִׁים. הָכִי תַנִּינֵן תְּלַתִּין
צְדִיקִים אֲזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא
לְעֲלָמָא. כְּמָה דְּאֲזַמִּין לְאַבְרָהָם.

לשון הקודש

קְרֹאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוּב.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פָּאן לִיחִיד, פָּאן
לְצַבּוֹר. פָּאן לְמָקוֹם אֶחָד, וְכָאן לְכֹל
הָעוֹלָם. מְשׁוּם כֶּךָ בְּרִיד אֶת אַבְרָהָם,
שֶׁהוּא שָׁקִיל כְּכֹל הָעוֹלָם, שְׁפָתוֹב (בראשית
ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְרָאָם, (וכתיב) וְשָׁנִינוּ בְּאַבְרָהָם. יְהִיָּה
בְּגִימְטָרִיא שְׁלֵשִׁים. כֶּךָ שְׁנִינּוּ, שְׁלֵשִׁים
צְדִיקִים מְזַמִּין הַקְדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּכֹל

שְׁהָרֵי יוֹשֵׁב בְּדִין עַל זֶה וְד"א וְיוֹשֵׁב
וּבְרַחֲמִים עַל זֶה, וְהַכֹּל בְּרַגְעָא אֶחָד
וּבְשַׁעְתָּא אַחַת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב (תהלים טט)
וַאֲנִי תַפְלְתִּי לְךָ ה' עַת רַצוֹן. לְפַעְמִים
שֶׁהוּא עַת רַצוֹן, וְלְפַעְמִים שְׁאִינוּ עַת
רַצוֹן. לְפַעְמִים שְׁשׁוּמַע, וְלְפַעְמִים שְׁלֹא
שׁוּמַע. לְפַעְמִים שְׁנִמְצָא, וְלְפַעְמִים שְׁלֹא
נִמְצָא, שְׁפָתוֹב (ישעיה נה) דְּרִשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ

השלמה מההשמטות (סימן יז)

זְמַנָּא חָדָא נִפְק רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחַמָּא (יחא) עֲלָמָא
דְּחַשִּׁיד וְאַפִּיל וְאַסְתָּתָם נְהוּרִיה. אָמַר לִיה
לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא וְנַחֲוֵי מָה בְּעֵי קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
לְמַעְבָּד בְּעֲלָמָא. אָזְלוּ וְאַשְׁבְּחוּ חַד מְלָאכְנָא דְדָמֵי
לְטוּרָא רַבְרָבָא וְאַפִּיק תְּלַתִּין שְׁלַהוּבִין דְּנוּרָא
מְפוּמִּיה. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן מָה אַתְּ בְּעֵי לְמַעְבָּד.
אָמַר לִיה בְּעֵינָא לְמַחְרַבִּיה לְעֲלָמָא בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיחֵי
תְּלַתִּין זַפְאִין בְּדָרָא דְהַכִּי גָזַר קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא עַל
אַבְרָהָם דְּכַתִּיב (בראשית י"ח) הִיוּ יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא תְּלַתִּין.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמַטּוּ מִינְךָ, זִיל קַמִּיה
קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְאַיְמָא לִיה, פֶּר יוֹחָאֵי
שְׂכִיחַ בְּאַרְעָא. אָזְלוּ תְּהוּא מְלָאכְנָא קַמִּיה דְּקַדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא וְאָמַר לִיה, מְאַרִיָּה דְעֲלָמָא גְּלִי קַמְךָ מָה

לשון הקודש

אמר לו, רצוני להחריב את העולם, משום שלא נמצא שלשים צדיקים בדור, שפך גזר הקדוש ברוך הוא על אברהם, שפתיב (בראשית יח) היו יתיה, בגימטריא שלשים.

אמר לו רבי שמעון, בבקשה ממך, לך לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו, פר יוחאי מצוי בארץ. הלא אותו מלאך לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו: רבון העולם, גלוי וידוע לפניך מה שאמר לי

דור ודור לעולם, כמו שהזמין את אברהם.

השלמה מההשמטות (סימן יז)

פעם אחת יצא רבי שמעון וראה וראהו שהעולם חשוך ואפל ונסתם אורו. אמר לו רבי אלעזר, בא ראה מה רוצה הקדוש ברוך הוא לעשות בעולם. הלאו ומצאו מלאך אחד שדומה להר גבוה ומציא שלשים שלהבות מפיו. אמר לו רבי שמעון, מה אתה רוצה לעשות?

דְּאָמַר לִי בַר יוֹחָאִי. אָמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִיל
אַחַרְבִּיהּ לְעֵלְמָא וְלֹא תִשְׁנָה בְּבַר יוֹחָאִי.

כִּד אָתָּא תַזְיִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן לְמַלְאַכָּא אָמַר לִיהּ אִי
לֹא תִיזִיל, גּוֹזְרָנָא עֲלֶךְ דְּלֹא תִיעוּל לְשִׁמְיָא
וְתַהוּי בְּאַתְרַ עֲזָא וְעֲזָאֵל וְכַד תִּיעוּל קַמִּיהּ קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אִימָא לִיהּ אִי לִית תְּלָתִין זַכָּאִין בְּעֵלְמָא
לִיהוּוֹן עֲשָׂרִין דְּהָכִי כְּתִיב לֹא אַעֲשֶׂה בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרִים
וְאִי לִית עֲשָׂרִים לִיהוּוֹן עֲשָׂרָה דְּהָכִי כְּתִיב לֹא אֲשַׁחִית
בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרָה וְאִי לִית עֲשָׂרָה לִיהוּוֹן תְּרִין דְּאִינוּן
אַנָּא וּבְרִי, דְּהָכִי כְּתִיב (דְּבָרִים י"ט) עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים
יָקוּם דְּבַר, וְאִין דְּבַר אֵלָּא עוֹלָם דְּכְתִיב (תְּהִלִּים ל"ג)
בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. וְאִי לִית תְּרִין, הֵא אִית חַד
וְאַנָּא הוּא דְּכְתִיב (מִשְׁלֵי י') וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם.

לשון הקודש

(בראשית יח) לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרִים.
וְאִם אִין עֲשָׂרִים – שִׁיחִיו עֲשָׂרָה, שְׁבָד
כְּתוּב: לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרָה, וְאִם
אִין עֲשָׂרָה – שִׁיחִיו שְׁנַיִם, שְׁחַם אֲנִי וּבְנִי,
שְׁבָד כְּתוּב: (דְּבָרִים ט) עַל פִּי שְׁנַיִם שְׁנֵי
עֵדִים יָקוּם דְּבַר, וְאִין דְּבַר אֵלָּא עוֹלָם,
שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים לב) בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ,
וְאִם אִין שְׁנַיִם – הָרִי יֵשֶׁת אַחַד, וְאֲנִי הוּא,
שְׁכַתוּב (מִשְׁלֵי י') וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם.

בַּר יוֹחָאִי? אָמַר לוֹ תְּקַדּוּשׁ בְּרִיךְ הוּא:
לֶךְ תַּחְרִיב אֶת הָעוֹלָם וְאַל תִּשְׁנִיחַ בְּבַר
יוֹחָאִי.

בְּשִׁבְעָא, רָאָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת הַמַּלְאַךְ.
אָמַר לוֹ: אִם לֹא תִלֵּךְ, גּוֹזְרָנִי עֲלֶיךָ שְׁלֹא
תִכְנַס לְשָׁמַיִם, וְתַהוּי בְּמָקוֹם שֶׁל עֲזָא
וְעֲזָאֵל, וּבְכַשֵּׁתִכְנַס לְפָנַי תְּקַדּוּשׁ בְּרִיךְ
הוּא, אָמַר לוֹ, אִם אִין שְׁלֹשִׁים צַדִּיקִים
בְּעוֹלָם – שִׁיחִיו עֲשָׂרִים, שְׁבָד כְּתוּב:

בַּהּ שַׁעֲתָא קָל מִן שְׁמַיָּא נִפְק וְאָמַר, זַפְּאָה חוּלְקָךְ
 רַבִּי שְׁמַעוֹן. דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִזַּר לְעֵילָא וְאֵת
 מַבְטַל לְתַתָּא בְּוֵדַאי עֲלֵךְ אֲתַמַּר (תהלים קמ"ה) רַצוֹן יִרְאוּ
 יַעֲשֶׂה: (עד כאן מההשמטות)

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב כג) מִן הַשְּׁלֵשִׁים הֲכִי נִכְבַּד וְאֵל
 הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא וְגו'. מִן הַשְּׁלֵשִׁים הֲכִי נִכְבַּד,
 אֲלִין אַנּוּן תְּלַתִּין צְדִיקִים דְּאִזְמִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְעֵלְמָא וְלֹא יַבְטַל לִזְוֵן מִנֵּיהּ. וּבְנֵיהּ בֶּן יְהוּדָע פְּתִיב
 בֵּיהּ מִן הַשְּׁלֵשִׁים הֲכִי נִכְבַּד אִיהוּ חַד מִנֵּיהּוּ.

וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא. דְּלֹא שְׁקִיל לְתַלְתָּא אַחַרְנִין
 דְּעֵלְמָא קָאִים עֲלֵיהּוּ. וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא.
 לְמַהּוּי בְּמִנְיָנָא כְּחַד מִנֵּיהּוּ. בְּאַנּוּן תְּלַתִּין זַפְּאִין זָכָה
 לְמִיעַל בְּחוּשְׁבָּנָא, אֲבָל וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא, דְּלֹא
 זָכָה לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ וּלְמַהּוּי עִמְהוֹן בְּחוּלְקָא חֲדָא.

לשון הקודש

לְעוֹלָם וְלֹא יַבְטַל אוֹתָם מִמֶּנּוּ. וּבְנֵיהּוּ בֶּן
 יְהוּדָע פְּתוּב בּוּ מִן הַשְּׁלֵשִׁים [הֲכִין]
 נִכְבַּד, הוּא אֶחָד מֵהֶם.

וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא – שְׁלֹא שְׁקוּל
 לְשַׁלְשֵׁת הָאַחֲרִים שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם.

וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא – לְהִיּוֹת בְּמִנְיָן
 פְּאֶחָד מֵהֶם. עִם אוֹתָם שְׁלֹשִׁים צְדִיקִים
 זָכָה לְהַפְגִּים בְּחוּשְׁבוֹן, אֲבָל וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה
 לֹא בָּא, שְׁלֹא זָכָה לְהִתְחַבֵּר עִמָּם וּלְהִיּוֹת

בְּאַוֲתָהּ שַׁעֲהָ יֵצֵא קוֹל מִשְׁמַיִם וְאָמַר:
 אֲשֶׁרִי חֲלַקְךָ רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא גִזַּר לְמַעְלָה – וְאֵתָהּ מַבְטַל לְמַטָּה.
 בְּוֵדַאי עֲלִיךָ נְאֻמַּר (שם קמ"ה) רַצוֹן יִרְאוּ
 יַעֲשֶׂה: ע"כ מההשמטות.

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב-כג) מִן הַשְּׁלֵשִׁים
 [הֲכִין] נִכְבַּד וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא וְגו'. מִן
 הַשְּׁלֵשִׁים [הֲכִין] נִכְבַּד – אֵלּוּ הֵם שְׁלֹשִׁים
 צְדִיקִים שְׁמִזְמִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

יְהִי"ה, כְּמָה דְתַנִּינָן תְּלָתִין הָוֵה. וּבְגִין כֶּךָ קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּרַבִּיה בְּאֲנוּן תְּלָתִין צְדִיקִים.

תָּא חַזִּי, אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם
וְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה, דְּהָא סְלִיקְתָּ
קְדָמִי מַה דְּאֲנוּן עֲבָדִין לְכָל עֲלָמָא, דְּכָל עֲלָמָא
מְנַעֵי רַגְלֵיהוּ דְלָא לְמִיעַל בְּסְדוּם וְעַמּוּרָה דְכְתִיב,
(איוב כח) פָּרִץ נַחַל מַעַם גָּר הַנְּשַׁכְּחִים מִנִּי רָגַל דִּלּוֹ
מֵאַנּוּשׁ נָעוּ. פָּרִץ נַחַל מַעַם גָּר, פְּרָצָה הָוֵה פְּרִיץ
נַחַל לְאֲנוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְעָאלוּ לְתַמָּן. דְּכֵלְתוּ דְחַמָּאן
לְמָאן דְּהוּוּ יְהִיבֵי לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לְבַר נֶשׁ אַחְרָא,
שְׂדֵיִין לִיה (בְּנוֹקְבֵי דְנִקְרִי) בְּעוֹמְקָא דְנִהָרָא, וְאִיהוּ דְנָטִיל
לִיה חֲבִי נְמִי.

וְעַל דָּא כְּלָהוּ בְּנֵי עֲלָמָא הָווּ נְשַׁכְּחִים מִנִּי רָגַל.
דְּמְנַעֵי רַגְלֵיהוּ דְלָא לְמִיעַל תַּמָּן. וּמָאן דְּעָאל,

לשון הקודש

כח) פָּרִץ נַחַל מַעַם גָּר הַנְּשַׁכְּחִים מִנִּי רָגַל
דִּלּוֹ מֵאַנּוּשׁ נָעוּ. פְּרִץ נַחַל מַעַם גָּר –
פְּרָצָה הִנָּה פּוֹרֵץ הַנַּחַל לְאוֹתָם בְּנֵי
הָעוֹלָם שֶׁנִּכְנְסוּ לָשֶׁם. שְׁכַל מִי שְׂרָאָה אֶת
מִי שְׁהִיָּה נּוֹתֵן לְאָכַל וּלְשִׁתּוֹת לְאָדָם
אַחַר, זוֹרְקִים אוֹתוֹ לְעַמְק הַנְּהָר וּבְנוֹקְבֵי
הַנְּקֻרוֹת, וּמִי שְׁלוֹקֵחַ אוֹתוֹ גַּם כֵּן.
וְעַל זֶה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הָיוּ נְשַׁכְּחִים מִנִּי

עַמְהֵם בְּחֻלְק אַחְדֵּי. יְהִי"ה, כְּמוֹ שֶׁשְּׁנִינּוּ
שְׁלִשִׁים הוּא, וְלָכֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרַךְ אוֹתוֹ עִם אוֹתָם שְׁלִשִׁים צְדִיקִים.
בַּא רְאָה, אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאַבְרָהָם, וְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה,
שְׁהִרִי עֲלֵתָה לְפָנַי מַה שְּׁהֵם עוֹשִׂים לְכָל
הָעוֹלָם, שְׁכַל הָעוֹלָם מוֹנְעִים רַגְלֵיהֶם
שְׁלָא לְהַכְנִס לְסְדוּם וְעַמּוּרָה, שְׁכַתּוּב (איוב

דלו מאנוש נעו, דהוו דלי גופא בכפנא לא הוו יהי
 ליה למיכל ולמשתוי ואשתני דיוקניה משאר בני
 עלמא, דכתיב דלו מאנוש, נעו. פתיב הכא נעו.
 וכתיב התם (משלי ה) נעו מעגלותיה. הכי נמי הוו סטאן
 מעגלין וארחין דלא למיעל תמן. ואפילו עופי שמיא
 הוו מנעי (דף קו ע"א) למיעל תמן דכתיב, (איוב כח) נתיב לא
 ידעו עיט וגו'. ובגניי כך פלי עלמא הוו צווחין על
 סדום ועל עמורה ועל פלהו קרתי. דכלהו כגוונא
 חדא הוו.

זעקת סדום ועמורה כי רבה. אמר ליה אברהם.
 אמאי. אמר ליה וחטאתם כי כבדה מאד.
 בגניי כך ארדה נא ואראה, הפצעקתה. הפצעקתם
 מיבעי ליה, דהא כתיב זעקת סדום ועמורה ותרי
 קרתי הוו, אמאי הפצעקתה. אלא הא אוקמוה.

לשון הקודש

מלהכנס לשם, שכתוב (איוב כח) נתיב לא
 ידעו עיט וגו'. ולכן כל העולם היו צווחים
 על סדום ועל עמורה ועל כל הקריות,
 שכלם כמו גון אחד היו.

זעקת סדום ועמורה כי רבה. אמר לו
 אברהם, למה? אמר לו, וחטאתם כי
 כבדה מאד. משום כך ארדה נא ואראה
 הפצעקתה. היה צריך לכתוב הפצעקתם,
 שהרי כתוב זעקת סדום ועמורה, ושתי

רגל, שמונעים רגליהם שלא להכנס
 לשם. ומי שנגנס - דלו מאנוש נעו,
 שהיו מדלדלים את הגוף ברעב ולא היו
 נותנים לו לאכל ולשתות, ומשתנה
 דיוקנו משאר בני העולם, שכתוב דלו
 מאנוש, נעו. כתוב כאן נעו, וכתוב שם
 (משלי ה) נעו מעגלותיה. כך גם היו סוטים
 מעגלים ודרכים כדי לא להכנס לשם,
 ואפלו עופות השמים היו מנועים

תָּא חָזוּ, בְּסִטְרָא דְתוּתֵי קָלָא דְבְרֵי דָא סְלִקוּן קוּטְרֵי
 בְּלָחוּ בְּכַתְפָא מִתְכַנְשֵׁי בְּחַד טִיף וְעָא לִין בְּגוּ
 נוּקְבֵי דְתַהוּמָא רַבָּא, אֲתַעְבִּידוּ חָמֵשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ
 כַּד (שְׁלִילוֹ קָלִין) אִיבָא צְלִילִין קָלִין דְּכָלְחוּ אֲתַעְבִּידוּ חַד.
 קָלָא דְסָלִיק מִתְפָּא עָאל בִּינֵייהוּ וְאֲתַמְשְׁכָא בְּחַד.
 וְהָהוּא קָלָא סְלִקָא וְנִחְתָא תְּבַעָא דִינָא לְאֲתַמְשְׁכָא
 לְתַתָּא. כַּד הָאֵי קָלָא סְלִקָא לְמִתְבַּע דִינָא כַּדִּין
 אֲתַגְלִי לְאֲשַׁנְתָא קֳדָשָא בְּרִידָא הוּא בְּדִינָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכְּצַעְקָתָהּ. מָאן הַכְּצַעְקָתָהּ, דָּא
 גִּזְרַת דִינָא דְתַבְעָא דִינָא כָּל יוֹמָא. דְהָכֵי
 תַּנִּינָן כַּמָּה שְׁנֵין קִיּוּמָא גִּזְרַת דִינָא וְתַבְעָא מִקַּמֵּי
 קֳדָשָא בְּרִידָא הוּא עַל דְזַבִּינוּ אַחֵוי דְיוֹסֵף לְיוֹסֵף. בְּגִין
 דְגִזְרַת דִינָא צְוֹחַת עַל דִינָא, וְעַל דָּא הַכְּצַעְקָתָהּ,
 הַבָּאָה אֵלַי.

לשון הקודש

בשקול זה עולה לתבוע דין, אז מתגלה
 הקדוש ברוך הוא להשגיח בדין.

אמר רבי שמעון, הכצעקתה, מי
 הכצעקתה? זו גזרת הדין שתובעת דין
 כל יום. שפך שנינו, כמה שנים עומדת
 גזרת דין ותובעת מלפני הקדוש ברוך
 הוא על שאחי יוסף מכרו את יוסף,
 משום שגזרת הדין צווחת על הדין, ועל
 זה הכצעקתה הבאה אלי.

ערים היו, אז למה הכצעקתה? אלא הרי
 פרשוה.

בא ראה, בצד שמתחת אבן הכרד
 עולים עשנים בכתף, מתכנסים במטה
 אחת ונכנסים לתוך נקבי תהום רבה
 ונעשים חמשה באחד. אחד הוא באשר
 והקולות צלולים יש קולות צלולים שכלם
 נעשים אחד. הקול שעולה מלמטה נכנס
 ביניהם ונמשכים באחד. ואותו הקול
 עולה ויורד ותבוע דין להמשך למטה.

כִּי הִנֵּה אֵלֵי. דָּא הוּא רִזָּא כְּמַה דְּאֵתְ אָמַר,
 (אסתר ב) **בְּעֶרְבַּי הוּא בָּאָה וּבִבְקָרָהּ הִיא שָׁבָה. וְדָא**
הוּא הִנֵּה אֵלֵי תְדִיר. כְּגִוּוֹנָא דָּא קִין כָּל בְּשָׂר בָּא
לְפָנֵי וְהָא אֶתְמַר. עָשׂוּ כְּלָה הָא אֶתְמַר:

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר תַּסְפֹּה צְדִיק עִם רָשָׁע.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מָאן חָמָא אַבְרָם דְּרַחֲמֵנוּתָא
כְּאַבְרָהָם. תָּא חַזִּי, בְּנִתְ פְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנִתְ קִין
כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנֵי וְגו' עֲשֵׂה לְךָ תַּבַּת עֲצֵי גֹפֶר.
וְאַשְׁתִּיק וְלֹא אָמַר לִיה מִיָּדִי. וְלֹא בָעָא רַחֲמֵי. אֲבָל
אַבְרָהָם בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, זַעֲקַת
סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה וְגו'. אֲרִדָּה נָא וְאַרְאֶה וְגו'.
מִיָּד פְתִיב וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר תַּסְפֹּה צְדִיק
עִם רָשָׁע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אוֹף אַבְרָהָם לֹא עֲבַד שְׁלִימוֹ

לשון הקודש

בָּא לְפָנֵי וְגו', עֲשֵׂה לְךָ תַּבַּת עֲצֵי גֹפֶר.
 וְשָׁתַק וְלֹא אָמַר לוֹ דְבַר וְלֹא בִקְשׁ
 רַחֲמִים. אֲבָל אַבְרָהָם, בְּשַׁעְתָּא שְׂאֵמַר לוֹ
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי
 רַבָּה, אֲרִדָּה נָא וְאַרְאֶה - מִיָּד פְתוּב
 וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר תַּסְפֹּה צְדִיק
 עִם רָשָׁע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אוֹף אַבְרָהָם לֹא עֲשֵׂה
 בְּשַׁלְמוּת פְּרָאוּי. נִתְ לֹא עֲשֵׂה דְבַר, לֹא

מַח זֶה הִנֵּה אֵלֵי? זְהוּ סוּד כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (אסתר ב) בְּעֶרְבַּי הוּא בָּאָה וּבִבְקָרָהּ הִיא
 שָׁבָה. וְזְהוּ הִנֵּה אֵלֵי, תְּמִיד. כְּמוֹ זֶה קִין
 כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנֵי, וְהָרִי נִתְבְּאָר. עָשׂוּ
 כְּלָה, הָרִי נִתְבְּאָר.

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר תַּסְפֹּה צְדִיק
 עִם רָשָׁע. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי רָאָה אֲב
 דְּרַחֲמִים כְּמוֹ אַבְרָהָם. בָּא רָאָה, בְּנִתְ
 פְתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנִתְ קִין כָּל בְּשָׂר

בְּדַקָּא יֵאוּת. נַח לָא עֲבִיד מִיּוֹדֵי, לָא הֵאֵי וְלָא הֵאֵי.
 אַבְרָהָם תָּבַע דִּינָא בְּדַקָּא יֵאוּת דְּלָא יְמוֹת זַפְאָה עִם
 חֵיבָא. וְשָׂאֵרֵי מַחְמָשִׁים עַד עֶשְׂרֵה, עֲבַד וְלָא אֲשֻׁלִים,
 דְּלָא בָּעָא רַחֲמֵי בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, דְּאָמַר אַבְרָהָם לָא
 בָּעֵינָא לְמַתְבַּע אֲגַר עוֹבְדוֹי.

אַבְל מָאן עֲבַד שְׁלִימוֹ בְּדַקָּא יֵאוּת, דָּא מוֹשֶׁה.
 דְּכִיּוֹן דְּאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות לב) סְרוּ
 מִהַר מִן הַדְרָךְ וְגו'. עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲווּ
 לוֹ. מִיָּד מַה בְּתִיב וַיַּחַל מוֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יי אֱלֹהָיו וְגו'.
 עַד דְּאָמַר וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא תַפְאֲתָם וְאִם אֵין מְחַנֵּי
 נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ. וְאִף עַל גַּב דְּבִלְהוּ חֲטוּ,
 לָא זֶו מִתַּמָּן עַד דְּאָמַר לִיה סְלַחְתִּי כְּדַבְרְךָ. אַבְל
 אַבְרָהָם לָא אֲשַׁגַּח אֱלֹא אֵי אֲשַׁתְּכַח בְּחוּ זַפְאֵי וְאִם
 לָאוּ לָא. וְעַל דָּא לָא הָוָה בְּעֵלְמָא בַר נֶשׁ דִּינִין עַל
 דְּרִיָּה כְּמוֹשֶׁה דְּאִיהוּ רַעֲיָא מְחִימָנָא.

לשון הקודש

מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ – מִיָּד כְּתוּב וַיַּחַל
 מוֹשֶׁה אֶת פָּנָיו הֵי אֱלֹהָיו וְגו', עַד שְׂאָמַר
 וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא תַפְאֲתָם וְאִם אֵין מְחַנֵּי
 נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ. וְאִף עַל גַּב
 שְׂבָלָם חֲטָאוּ, לָא זֶו מוֹשֶׁם עַד שְׂאָמַר לוֹ
 סְלַחְתִּי כְּדַבְרְךָ. אַבְל אַבְרָהָם לָא הִשְׁגִּיחַ
 אֱלֹא אִם נִמְצָא בְּהֶם צְדִיק, וְאִם לָא –
 לָא. עַל זֶה לָא הָוָה בְּעוֹלָם בֵּין אָדָם שְׂגִינ

זֶה וְלָא זֶה. אַבְרָהָם בְּקֶשׁ דִּין כְּרָאוּי שְׁלָא
 יְמוֹת צְדִיק עִם רִשְׁעֵי, וְהִתְחִיל מַחְמָשִׁים
 עַד עֶשְׂרֵה. עֲשָׂה וְלָא הַשְּׁלִים, שְׁלָא בְּקֶשׁ
 רַחֲמִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, שְׂאָמַר אַבְרָהָם
 שְׁלָא רוּצָה לְתַבַּע שְׂכַר מַעֲשָׂיו.

אַבְל מִי עֲשָׂה בְּשִׁלְמוֹת כְּרָאוּי? זֶה מוֹשֶׁה.
 שְׂכִיּוֹן שְׂאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (שמות לב)
 סְרוּ מִהַר מִן הַדְרָךְ וְגו', עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל